

Cuidar les llibertats

«Les concessions en temps de confinament no haurien de servir d'autopista als poders, tampoc als missatges polítics assedegats de protagonisme»

La pandèmia ens ha enclaustrat a casa. Hem convertit la renúncia a certes llibertats, com la de moviment, en un exercici de solidaritat. En benefici d'un bé més preuat, la salut col·lectiva, hem validat mesures coercitives que ni hauríem imaginat mesos enrere. De l'estat d'alarma esperem sortir-ne més segurs i sans, per bé que la patacada econòmica farà història, si atenem a les xifres d'acomiadaments temporals i els pronòstics de recessió (<https://www.naciódigital.cat/noticia/200518/fmi/preveu/espanya/tingui/aquest/any/deficit/mes/gran/des/rescat/bancari>). Tots plegats en sortirem esquilats i la recuperació serà lenta. Els polítics s'abstindran de comentar-ho, però els anuncis d'ajuts voluminosos aniran acompanyats en els pròxims mesos de retallades. El calaix de recursos no és infinit per atendre-ho tot.

El retorn a la normalitat, una paraula que de tant usar-la ja l'hem gastada abans que prengui un nou significat, haurà d'anar acompanyat d'una reflexió sobre què volem protegir. Sabem que estem orgullosos de la nostra sanitat, aplaudida en temps d'urgències i temors, i que ens cal una ciència musculada davant de reptes globals, cap de tan exigent com el del coronavirus. Demanem, doncs, conservar l'estat del benestar, un tresor amenaçat permanentment. Només cal fixar-se en la guardiola de les pensions, cada cop més esllanguida. Però també voldrem gaudir de les llibertats que ens defineixen com a societat. De la llibertat de fer i ser, de la llibertat de fiscalitzar els nostres representants i, per descomptat, de la llibertat d'informar-nos.

L'últim baròmetre del Centre d'Estudis Sociològics (CIS)

(<https://www.naciódigital.cat/noticia/200512/gestio/coronavirus/desgasta/poc/govern/sanchez/segons/cis?rlc=p1>) preguntava als ciutadans si, durant la pandèmia, les autoritats han de prohibir la difusió d'"informacions enganyoses" o han de mantenir la "llibertat total" de difusió. Més enllà del poc encert en l'enunciat de la pregunta, perquè desconeixem si qualsevol informació publicada s'ha de cenyir exclusivament a les fonts oficials, el simple fet de formular la qüestió planteja fins a quin punt són vulnerables les conquestes socials. Potser encara més en democràcies tendres com la nostra, on només cal recórrer a la memòria per descriure temps de grisor i censura. Les concessions excepcionals en temps de confinament no haurien de servir d'autopista als poders, tampoc als missatges polítics assedegats de protagonisme.

Cuidar les llibertats, aquest és un dels reptes dels pròxims temps, una etapa d'incertesa que serà terreny abonat per a la pitjor cara dels populismes. La premsa, quan exerceix de pilar fonamental de societats que es volen sanament democràtiques, s'arreglera amb les inquietuds dels ciutadans. És pertinent recordar-ho ara que les notícies falses corren a dojo, per bé que de rumors i les falsedats n'hi hagut sempre, perquè és un mal que ve de lluny, de segles enllà. La difusió de *fake news*, com agrada anomenar-les avui, són sotracos que fan tant mal al prestigi de la premsa com a la salut dels seus lectors.

Els governs no tindran màniga ampla per imposar relats i farien bé de no caure en la temptació de monopolitzar la informació, perquè només alimentaran discursos piròmans que no aporten solucions. I la premsa, si pretén mantenir el poder del rigor en l'oceà de les xarxes socials, haurà de multiplicar esforços per no quedar engolida en la llevantada de la immediatesa. Apliquem-nos, doncs, la màxima d'Albert Camus, plenament vigent: "Es vol informar ràpid en comptes d'informar bé. La veritat no hi surt guanyant". I nosaltres, tampoc.